

ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು

ಸುನಿತಾ ಜಿ.ಕೆ.¹ & ರೂತಾ ಪಿ. ತಾಳಮಡಗಿ²

¹ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

²ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೀದರ.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17773671>

ABSTRACT:

ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವಂತಹ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ತ್ರೀವಾದ. ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಬದುಕಿನ ಕರಾಳ ಮುಖವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದೇ ಲೇಖಕರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

KEYWORDS:

ಶೋಷಣೆ, ಕರಾಳ, ಒರೆಯಾನ್, ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಗೃಹಿಣಿ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ತುಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಹ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೌಪ್ಪಿ, ಯಶೋದ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣ, ಜಾಹ್ನವಿ ಹೀಗೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಈ ಲೇಖಕಿ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಅತೀ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು:

ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರು 'ದೌಪ್ಪಿ' ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸಣ್ಣಕತೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂತಾಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವಳಾದ ದೌಪ್ಪಿ ಮೇಝನ್ ಮತ್ತು ಅವಳ

ಗಂಡ ದುಲ್ಮ ಮೇರಿಯನ್ನು ಚಳವಳಿಯ ಸಂದೇಶವಾಹಕರೆಂಬ ಆಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಬಂಧಿಸಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ದುಲ್ಮ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ದೌಪ್ಪಿ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರುತ್ತಾಳೆ.

ದೌಪ್ಪಿ ಚಂಪಾಭೂಮಿಯವಳು, ಸಂಠಾಲರಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಜನಪದ ಕತೆ ಇದೆ. ಸಮುದಾಯದವರ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಿನ ಧಾಳಿಗಳು ನಡೆದಾಗ, ಅದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು, ಸಮುದಾಯದ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಚಂಪಾಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹುತಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ದೌಪ್ಪಿ ಇಂಥಾ ಬಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾದವಳು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಾನು ಬಿದ್ದದ್ದರ ಅರಿವು ಅವಳಿಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾನೀಗ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವಳಿಗಿದ್ದ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆಯೆಂದರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಚಂಡಾಲರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ. ಮುಂದೆ ತಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು. ತನ್ನವರು ಅವಿತಿರುವ ತಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅವರು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಡಗುತಾಣಗಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತುರ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೇನು ತಾನಂತೂ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆ ಎಂದು ಖಚಿತವಾದಾಗಲೂ ಅವಳು ತನ್ನ ಸಮುದಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮತೋಲನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಬಲಿದಾನವಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆ ಪೇದೆಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಉಲುಲುಲುಲೂ ಎಂದು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ರಣಕಹಳೆಯಂತೆ ಊಳಿಟ್ಟಳು. ಸಂದೇಶ ರವಾನೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ತನಗೇನಾದರೂ ಸರಿ. ಬಾಯಿಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಇದೇನೂ ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಸುಲಭದ್ದಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಳುವಳಿಗಾರರನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜ ದ್ರೋಹಿಗಳು, ಉಗ್ರರು, ಆತಂಕವಾದಿಗಳು, ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊಲೆ ಡಕಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಸಮಾಜಘಾತುಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಕ್ಕುವುದು ಅವರ ಪಾಲಿಗೊಂದು ಆಟ. 'ಆಪರೇಷನ್ ಎನ್‌ಕೌಂಟರ್' ಎಂಬ ಈ ಆಟ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಾಡಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನವೇ ಆಗಿದೆ.

ಆದರೆ, ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಉಳಿವಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ದೌಪ್ಪಿಯನ್ನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಕೋರ್ಟು, ವಿಚಾರಣೆ, ನ್ಯಾಯ ಎಂಬ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಕಾನೂನಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಇರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಸಾಕ್ಷಿ. ಯಾವ ದಾಖಲೆ?

ವಿಚಾರಣಾಧೀನ ಖೈದಿಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೇ ಲಾಕಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ, ಅದೇ ಪೊಲೀಸರೇ ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಷ್ಟು ಬಂದೂಕುಗಳು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದು ಮಾಡಿದವೋ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದ ಅಧಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಪೇದೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ. ದೌಪ್ಪಿ ಬಟ್ಟಬೆತ್ತಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಸೀರೆಯ ತುಂಡು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದೆ. ತುಟಿ, ಮೊಲೆ, ತೊಡೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಗೆದ ಗಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ತ ಹರಿದು ಒಣಗಿ ಬೊಕ್ಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಉಸಿರಾಡಲೂ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ದೌಪ್ಪಿ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಬಿಸುಟಿದ್ದಾಳೆ. ಪೇದೆ ಬಂದ. 'ಸಾಹೇಬರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಎದ್ದು ಬಾ' ಎಂದ. ಇವಳು ಎದ್ದು ನಡೆದಳು. ಪೇದೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟ. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಎಸೆದಳು. ಉಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹೇಬರ ಕೋಣೆಯತ್ತ ಕೈಕಾಲು ಬೀಸುತ್ತಾ ನಡೆದಳು. ಪೇದೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡ ಭರಕ್ಕೆ ಸಾಹೇಬ ಓಡಿ ಬಂದ. ಅಂಗಲಾಚುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಲು ಹೇಳಿದ. ಅವಳು ಮುಂದೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಮೊಲೆಗಳು ಉಜ್ಜುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಬಟ್ಟೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕೋ? "ಏನು ಮಾಡ್ತೀಯೋ ಬಟ್ಟೆ ತಗೊಂಡು? ನನ್ನನ್ನು ಬೆತ್ತಲು ಮಾಡಬಹುದು, ಮತ್ತೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ. ಲೋ, ನೀನು ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸೇನೋ" ಎಂದು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ನಾಚಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಗಂಡಸರ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಂಡಸರ ಇದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಬೆತ್ತಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ? ಬಾರೋ, ಬಾ, ಅದೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ನಾನೂ ನೋಡುತ್ತೀನಿ ಎಂದು ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು ನಿಂತವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಹೇಬ ದಂಗುಬಡಿದು ಹೋದ.

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಸೇಡುಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ನೋಯಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಅನುಸರಿಸುವ ಏಕೈಕ ವಿಧಾನ ಅತ್ಯಾಚಾರ. ಕೊನೆಗೆ ಗಂಡಸರ ಮೇಲಿನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೂ ಆ ಗಂಡಸಿನ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಾಜದ ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮ ಕಾಮಭೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೋಪ, ತಾಪ, ದ್ವೇಷ, ಸೇಡುಗಳ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿಯೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗುತ್ತಾರೆ.

ದೌಪ್ಪಿಯ ನಂತರ ಶನಿಚರಿಯೆಂಬ ಆದಿವಾಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರು 'ರುಡಾಲಿ' ಹೆಸರಿನ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಬರೆದರು. 'ರುಡಾಲಿ' ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರದಿಂದ ವಂಚಿತೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕೋಲ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ರೂರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬಂಡೆದ್ದಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಬಂಡಾಯವನ್ನು

ಅಡಗಿಸಲು ರಾಜ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ರಜಪೂತ ಸೈನಿಕರು ಆದಿವಾಸಿಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರೂರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರು 'ಸಾಹುಕಾರರು' ಎನಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಜೀತದಾಳುಗಳಾದರು. ಈ ಸಾಹುಕಾರರು ಆದಿವಾಸಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆಯೂ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡೆಸಿ ಅವರ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹಾಳುಗಡವಿದರು. ಈ ಅಸಹಾಯಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರು ಚಿತ್ತಿರವ ಶನಿಚರಿ. ಅವಳು ತಹದ್ ಹಳ್ಳಿಯ ಗಂಜರ್ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವಳು. ಅಪಶಕುನದ ಶನಿವಾರದ ದಿನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವಳೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಂದ ಜರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶನಿಚರಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅತ್ತೆ, ಮೈದುನ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಗಂಡ ಮಗನ ಸಾವು ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಘಟಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ತನ್ನವರಿಗಾಗಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಿಡುವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಗೆಳತಿ ಭಿಕನಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾವಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ರಜಪೂತ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ, ಅತ್ತಕರೆದು ಗೋಳಾಡುವ ಮಂದಿಯನ್ನು ಅವರು ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರುಡಾಲಿಗಳಿಗೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಜಮೀನ್ದಾರರ ತವಕ, ಹಸಿವೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುವ ಸಾವನ್ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಕಾಯುವ ರುಡಾಲಿಗಳ ಆತಂಕ ಇವೆರಡೂ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶನಿಚರಿಯ ಹಾಗೆ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯ ಶೋಷಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಲುಗಿ ಹೋಗುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಯಶೋದಾ. ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರ 'ಸ್ತನದಾಯಿನಿ' ಕತೆಯ ನಾಯಕಿ ಇವಳು. ಯಶೋದಾ ಬಡಕುಟುಂಬದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಿಣಿ. ಅವಳು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲೂಡಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತೆ. ಯಜಮಾನರ ಮನೆಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಕೊರತೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವ ಯಶೋದಾ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ತನಕ್ಯಾನ್ಯೋಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾಳ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದ ಭಾರತದೇಶದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಲೇಖಕಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಟೆ ಕತೆಯ ಮೇರಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಾಣತನದ ತಂತ್ರವೂ ಬೆರೆತಿದೆ. ಬಲಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಸಿದ್ಧಳಿಲ್ಲ. ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನೇ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಹುಲಿಯಾಗಲು ಅವಳು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಡೀ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಟೆಯ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಧಾರೆಯಾಗಿ

ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಮೇರಿಯ ತಾಯಿ ವಿದೇಶಿಯನೊಬ್ಬನ ಪ್ರೇಮದ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಈ ಮಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಮೇರಿಗೆ ಒರೆಯಾನ್ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸದಸ್ಯತ್ವವಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇವಳ ದುಡಿಮೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾಲವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸುವ ಲಾಭದ ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಸಾಹುಕಾರನ ಮಗ, ತಹಸೀಲ್ದಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೇರಿ ಒರೆಯಾನ್ ಸುಲಭವಾಗಿ ದಕ್ಕಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಹಿಂದುಮುಂದಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾದರೂ ಮೇರಿ ಮಾತ್ರ ಅಸಹಾಯಕಳೆಂದೇನೂ ತನ್ನನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ತನ್ನದೇ ದುಡಿಮೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಸೆರಡು ಕಾಸುಗಳ ಗಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾಗಲೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒರೆಯಾನ್ ಹುಡುಗರು ಆ ಸಾಬಿಯನ್ನೇಕೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಭೇಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬ ಖಚಿತ ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಸ್ನೇಹ ಸಲಿಗಳನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಈ ಒರೆಯಾನ್ ಹುಡುಗರೇನೂ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಬೇಟೆಯ ಹಬ್ಬ ಪರಬ್. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಅಪೂರ್ವದ ಹೆಂಗಸರ ಹಬ್ಬ. ಹೆಂಗಸರು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೊರಟರೆ, ಗಂಡಸರು ಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಹೆಂಗಸರು ತರುವ ಬೇಟೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಆರೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೇರಿ ಒರೆಯಾನ್‌ಗೆ ಅಂತಹ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಗಲಾರದು. ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಕಾಡುವ ತಹಸೀಲ್ದಾರನಿಗೆ ಕಣಿವೆಯ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂದರೆ ಸುಖವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಆಮಿಷವನ್ನೊಡ್ಡಿದ್ದಾಳೆ. ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆ ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ರಂಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ, ಬೇಟೆಯ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಳಿಕೊಂಡು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದ ತಹಸೀಲ್ದಾರನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಕಿಸೆಯಿಂದ ದುಡ್ಡು ತುಂಬಿದ ಪರ್ಸ್ ಹಾರಿಸಿ ರವಿಕೆಯೊಳಗೆ ಭದ್ರಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನ ಮೈ ಕೈ ಸವರುತ್ತಾ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕಣಿವೆಯ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಬಿದ್ದ ಸದ್ದು ಕೂಡ ಕೇಳಿಸದಷ್ಟು ಆಳದಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪರ್ಸಿಯಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದು ಖಾಲಿ ಪರ್ಸನ್ನೂ ಆಳಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ದೊಡ್ಡ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಿದ ತೃಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕೊಳೆಯನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು, ದೂರದ ಅಪರಿಚಿತ ಹೊಸ ಜಾಗವೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹಾಯಾಗಿ

ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಕನಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ.

'ಬೇಟೆ'ಯ ಮೇರಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ತನ್ನದೇ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದಳು. ಬಹುಶಃ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಾಣುವ ಹೊಣೆಯೂ ತನ್ನೊಬ್ಬಳದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗಿದ್ದ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಆಯಿತು.

ಹೀಗೆ ರುಡಾಲಿ, ದೌಪ್ಪಿ, ಬೇಟೆ, ಸ್ತನದಾಯಿನಿ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಲೋಕದ ಕರಾಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿಯವರು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., (2005), ಮಹಾಶ್ವೇತಾದೇವಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., (2018), ಮಹಾಶ್ವೇತಾದೇವಿ ಅವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ -1, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತೀ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., (2018), ಮಹಾಶ್ವೇತಾದೇವಿ ಅವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ -2, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತೀ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್ (ಸಂಪಾದಕರು), (2015), ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ (ಸಂಪುಟ 10), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
5. ಗೀತಾ ಶೆಣೈ, (2016), ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಮಹಾಶ್ವೇತಾ ದೇವಿ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.